

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ
ΤΩΝ ΧΡΟΝΩΝ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΑΠΟΚΕΙΜΕΝΑ ΕΝ ΤΩ ΜΟΥΣΕΙΩ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ*

102

Ἐπιστολὴ τοῦ Μητροπολίτου Ἡρακλείας Διονυσίου πρὸς τὸν Μητροπολίτην Κρήτης Μελέτιον, σχετικὴ μὲ τὸν διακανονισμόν τῶν λογαριασμῶν μετὰ τὴν διάλυσιν τῆς Ἐφορικῆς Κάσσης. (Ὀκτώβριος 1836) ¹.

Ἄριθ. Χειρ. Μ. Η. 161. Ἐπὶ διφύλλου λεπτοῦ χάρτου μὲ ὑδατίνια γραμμάς καὶ ψηφία Ν Β. Διαστ. 0,35×0,25 μ. Τὸ κείμενον ἐπὶ τῶν δύο πρώτων σελίδων. Ἐπὶ τῆς τελευταίας: «*ἸϞ πανιερωτάτω καὶ ἐν χ(ριστῷ) ἡμῖν λίαν ἀγαπητῷ ἀδελφῷ καὶ περισπουδάστῳ ἀγίῳ Κρήτης κυρίῳ Μελετίῳ ἀσπασίως*». Δι' ἄλλης μελάνης καὶ γραφῆς: «*1836 κα' Ἰανουαρίου ἐλήφθη Ἡρακλείας*». Σφραγίς ἐπ' ἐρυθροῦ ἰσπανικοῦ κηροῦ μὲ οἰκόσημον ἀετοῦ ἐν μέσῳ κλάδου μὲ στέμμα ἄνω καὶ τὰ ψηφία ΗΡ ΚΑ ΔΙ ΝΣ. Κατάστασις διατηρήσεως σχετικῶς καλὴ πλὴν φθορᾶς ἐξ ὑγρασίας κατὰ τὰ ἄκρα τῶν φύλλων.

† *Τὴν περισπουδάστον ἡμῖν πανιερότητα τῆς ἀδελφικῶς ἐν κυρίῳ κατασπαζόμενοι ἡδίστα | προσαγορεύομεν.*

† *Καὶ κατὰ τὴν ἸΗγ' τοῦ παρελθόντος 7βρίου Μηνὸς τῆ ἐγράψαμεν, ἀποκριθέντες εἰς τὸ | ἀπὸ κβας τοῦ Ἰουνίου ἀδελφικόν τῆς συμπερικλείσαντες δὲ καὶ δύο πατριαρχικὰς ἐπι | σιολὰς διὰ τὴν εἰς τὰ Σχολεῖα τῆς ρεθύμνης ἀποφασισθεῖσαν βοήθειαν παρὰ τῆς | παναγιότητός του ἐκ τῶν ἐν τῇ ἐπισκοπῇ ταύτῃ κειμένων ἱερῶν σταυροπηγοκῶν | Μοναστηρίων. καὶ ἐλπίζομεν ἄχρι τοῦδε, ὅτι περιῆλθεν ἐκεῖνο τὸ πρὸς αὐτὴν ἀδελφικόν | μας μετὰ τῶν συμπερικλείστων ἐπιστολῶν, εἰς χεῖράς τῆς ἀσφαλῶς, ὡς σιαλὲν διὰ | τοῦ ἐνταῦθα διατρίβοντος Κ! Ἰω(άννου) Περίνου, καὶ ἐξακολουθήσεται, ὡς ἐν αὐτῷ τῇ προτροπῇ | πόμεθα, ἤδη δὲ ἐπερωτῶντες τὰ περὶ τῆς ποθητῆς ἡμῖν ὑγείας τῆς, τῇ δηλοποι | οῦμεν, ὅτι τῆς ἐφορικῆς Κάσσης διαλυθείσης, κατὰ Συνοδικὴν κοινὴν διάγνωσιν | καὶ τῶν ἐφοριῶν τῶν ἀποδημούντων ἀδελφῶν διαδοθησῶν κατ' ἀναλογίαν τοῖς | ἐνδημοῦσιν ἐξ Γέρονσιν, ἀνετέθη εἰς ταύτην τὴν ἀναλογίαν κατὰ Συνοδικὴν | ἀπόφασιν καὶ ἡ ἐφορία τῆς πανιερότητός τῆς μετὰ τῶν ἐπισκόπων τῆς σὺν [πᾶσιν] | ἡμῖν,*

*) Συνέχεια ἐκ τῆς σ. 154.

ἐπὶ τῶ προστατεύειν, καὶ ὑπερασπίζεσθαι πασῶν τῶν συμπιτουσῶν [ὑπο] | θέσεων αὐτῶν, τοῦδε δὲ οὐδόλως ἀμφιβάλλομεν, ὅτι χαρᾶς πρόξενον ἐγέν[ετο καὶ] | τῇ ἀγάπῃ της, ὡς καὶ ἡμῖν. ἀγκαλὰ ἡμεῖς καὶ πρότερον δὲν [ἐλείψαμεν] τοῦ νὰ ὑπερασπιζόμεθα τῶν ὑποθέσεών της, καὶ ἤδη πολὺ πλείω [ἔξομεν] | νῦν τὴν ὑπὲρ τῶν ὑποθέσεών της φροντίδα. ἐλάβομεν τὸ ἐκ της ἐφορικῆς [Κάσσης] | βιλάντζο της μετ' αὐτῆς ληψοδοσίας της, ἀρχόμενον ἀπὸ τῆς πρώτης τοῦ [. . . . .] | λῆγον μέχρι τῆς λαῆς τοῦ Ἀγούστου, ὅτε ἐγένετο ἡ διάλυσις καὶ [τοῦτο] | τῇ ἀποστέλλεται ἐσωκλείστως τῶ παρόντι μας, καὶ βλέπει ὀρείλουσα [ἐκ της μερί] | δος της δοσοληψίας της γρόσια 3536·15: τὰ ὁποῖα ἐμειρήθησαν παρ' ἡμῶν [εἰς τὴν] | Κάσσαν ἤδη, καὶ μένει νὰ μᾶς τὰ ἐμβάση διὰ νὰ μὴ δοκιμάζη [ζημίας] | πλησιάζουν δὲ καὶ αἱ διανομαὶ τῶν ἀθλικῶν διαφόρων τῶν ἐπισκόπων, τοῦ τε ἀγίου [Κυθω]νίας | καὶ Κισσάμου, καὶ τοῦ ἀγίου Ἀρχαδίας, συμποσομένων ὑπὲρ τὰς ἐπιτά [. . . . .] | τῶν ὁποίων τὴν πρὸς ἡμᾶς ἀποστολὴν πρέπει νὰ προβλέψη ἐγκαίρως διὰ νὰ μὴ | δοκιμάζωμεν ἡμεῖς μὲν δυσκολίας, ἡ ἀγάπη της δέ, καὶ οἱ ἐπίσκοποι της ζημίας | προερχομένας ἐκ τῶν τόκων. καὶ πάλιν παρὰ πόδας νὰ φροντίση περὶ | τῆς ἀποστολῆς πρὸς ἡμᾶς τῶν κατὰ Ἰανουάριον ἀθλικῶν διαφόρων της πανιε | ρότητός της, καὶ τῶν λοιπῶν ἐπισκόπων, καὶ τὰ ζητομηρία πάντων. νὰ μᾶς | στείλη δὲ μίαν καταγραφὴν τῶν αὐτόθι εὐρισκομένων ἀθλικῶν ὁμολογιῶν της τε | θεοσώστου ἐπαρχίας της, καὶ τῶν ἐπισκοπῶν, ἠλλαγμέναν τε, καὶ ἀναλλάγων, τῶν ὁποίων τὰ | διάφορα πληρῶνονται εἰς τὰ αὐτόθι, μὲ τὰ ὀνόματα καὶ Κεφάλαια. πρὸς τούτοις δὲ | καὶ τοὺς ξεπεσμούς, τοὺς ὁποίους ἔκαμεν ὅσον ἡ πανιερότης της, τόσον καὶ οἱ ἐπίσκοποι ἀπὸ | τὴν ῥῆξιν τῶν δεινῶν, καὶ αὐτῶν τῶν διὰ ξεπεσμόν σχισθεισῶν ὁμολογιῶν μὲ τὰ ὀνόματα, | νούμερα, καὶ κεφάλαια διὰ νὰ κάμωμεν τὴν προσήκουσαν ἐξακρίβωσιν εἰς τὸ περὶ τοῦ | σωζομένου χρέους της τε ἐπαρχίας της, καὶ τῶν ἐπισκοπῶν της Κεφάλαιον. ἔτι δὲ νὰ μᾶς | φανερώση καὶ ἂν τῇ ἐλλείπονται ἐξηργωμένα ὁμολογία, ἡ της ἐπαρχίας της, ἢ τῶν | ἐπισκοπῶν, τῶν ὁποίων τὴν πληροφορίαν ἠμπορεῖ νὰ λάβῃ ἀπὸ τὰ στυλέντα ἀνά | χειρᾶς της βιλάντζα, καὶ ποίων ἀριθμῶν, ὀνομάτων, καὶ Κεφαλαίων, διὰ νὰ τὰς ζητήσω | μεν ἀπὸ τῆς Κάσσης, καὶ λαβόντες, νὰ τῇ τὰς ἀποστείλωμεν. ἡ ἀγάπη της δέ, | θαρδούντως τε, καὶ ἐλευθέρως, θέλει διενθύνεται πρὸς ἡμᾶς περὶ παντοίας ὑποθέσεώς της | , [καὶ ἅς εἶναι] πεπεισμένη, ὅτι ἔξει ἡμᾶς προθύμους καὶ ἐνθέρμους ἀντιλήπτους εἰς τὰς εὐλογο | [φρα]νεῖς, καὶ δικαίας της ἐξαιτήσεις. ταῦτα ἀδελφικῶς, καὶ ἐξαιτούμενοι τὴν ἄκραν | αὐτῆς εὐζωῖαν θεόθεν, μένομεν.

τῇ ἰδῆ 8/βρίου , αὐλοστ¹

τῆς περισπουδάστου ἡμῖν πανιερότητός της

ἀγαπητὸς ἐν χριστῷ ἀδελφὸς
καὶ πρόθυμος

† ὁ Ἑρακλείας Διονύσιος

Σ Η Μ Ε Ι Ω Σ Ι Σ

1) Ἐκ παραδρομῆς ὁ κ. Ζακυθηνὸς σημειοῖ ἐν Ε.Κ.Σ. τόμ. Β', σ. 518 ὡς χρονογογίαν τοῦ ἐγγράφου τὸ ἔτος 1838.

103

Ἐπιστολὴ τῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ ἀρχιερέων πρὸς τὸν Μητροπολίτην Κρήτης Μελέτιον, σχετικὴ μὲ τὴν γενομένην ἐπιπλήξιν ἀμαρτήσαντος καὶ νῦν ἐπανακάμπτοντος πρεσβύτου. (Ἀπρίλιος 1838).

Ἄριθ. Χειρ. Μ. Η. 142. Ἐπὶ διφύλλου χάρτου μὲ ὑδροτίνας γραμμάς ψηφία $A F C$ καὶ κυσθίσκους, διαστ. $0,32 \times 0,22$ μ. Τὸ κείμενον ἐπὶ τῆς πρώτης σελίδος. Ἐπὶ τῆς ὀπισθίας: «*Ἐπι Πανιερωτάτῳ καὶ Θεοπροβλήτῳ Μητροπολίτῃ ἁγίῳ Κρήτης κ(υρ)ίῳ κ(υρ)ίῳ μελετίῳ τῷ ἐν χ(ρισ)τῷ ἡμῖν ἀγαπητῷ ἀδελφῷ ἀσπασίῳ*». Δι' ἄλλης χειρὸς ἄνω: «*τῶν Ἱερουσαλὴμ ἀρχιερέων*». Σφραγίς ἐξ ἐρυθροῦ κηροῦ δυσδιάκριτος. Κατάστασις διατηρήσεως καλή.

»*Τὴν περιπόθητον ἡμῖν ἀδελφικὴν ἀτιῆς πανιερότητα ἐν ἁγίῳ φιλήματι | περιπτυσόμενοι κατασπαζόμεθα σὺν τῷ Χ(ρισ)τῷ Ἐνέστη | καὶ ὑπερῆδιστα προσαγορεύομεν.*

† *Ἐδεξάμεθα τὸ περιπόθητον ἡμῖν ἀτιῆς ἀδελφικὸν περιχαρῶς, καὶ ἀνέγνω | μεν, καὶ ἐπέγνωμεν. λόγοις δὲ (πν(ευμα)τικοῖς χρῆσάμενοι πρὸς τὴν | κωφότητα αὐτοῦ τὴν κατ' ἄμφω, ἐν μέρει ἐγένετο ἡμῖν εὐήκοος. ἐπεδεί | ξατο μετάνοιαν θεομήνην. καὶ ἔκαμε τῆς ἀμαρτίας ἀποχὴν, δακρυῷ | ῥοῶν ὡς ὁ Πέτρος. ἐδέξατο καὶ τὸν κανόνα τὸν πρόσφορον.*

προσχόντες οὖν εἰς ταῦτα, βλέποντες δὲ ἐτέρωθεν τὸ προβεβηκὸς τῆς | ἡλικίας καὶ τὴν θαλασσοπλοῖαν ἐφωδιάσαμεν αὐτὸν τοῖς ἀχράν- | τοῖς μυστηρίοις, ἐπειπόντες τὸν τοῦ Σ(ω)τήρος ἡμῶν λόγον σωτηριωδέστατον | τὸν ἐρχόμενον πρὸς με, οὐ μὴ ἐκβάλλω ἔξω. ἦδη δὲ ἐπι- | στρέφοντα πρὸς τὴν κυριαρχικὴν ἀτιῆς πανιερότητα χρῆσεται τοῖς | προσήκουσι καταδέσμοις ἐπιπάσουσα εὐαγγελικῶς ἔλαιον καὶ οἶνον, | ἵνα κερδήσωμεν ψυχὰς ἀπολλυμένας: διδάξω ἀνόμοις τὰς | ὁδοὺς σου, κατὰ τὸν προφήτην, τοῖς παρανομοῦσι λέγων μὴ παρανομήτε.

τὰ δὲ ἔτη ἀτιῆς εἶεν παρὰ θεοῦ πλεῖστα καὶ πανευφρόσυνα.

τῆς περιποθήτου ἡμῖν ἀδελφικῆς ἀτιῆς Πανιερότητος

ἁωλή: Ἀπριλίου ζ:'

Ἔως πρόθυμοι εἰς τοὺς ὁρισμούς της

»Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης πέτρας μισαήλ, ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Ναζαρεὲθ δοσίθεος, | καὶ ὁ ταπεινὸς ἀρχιεπίσκοπος λύδδης κύριλλος. Οἱ ἐπίτροποι | καὶ οἱ λοιποὶ τῆς συνόδου.

104

Ἐπιστολὴ ὑπογραφομένη Γαβριήλ πρὸς τὸν Μητροπολίτην Κρήτης Μελέτιον σχετικὴ μὲ τὸν διακανονισμόν τῶν πρὸς τὴν Ἐφορικὴν Κάσσαν χρεῶν, (Ἰούλιος 1839).

Ἀριθ. Χειρ. Μ. Η. 151. Ἐπὶ διφύλλου κοινοῦ χάριτου, διαστ. 0,36×0,22 μ. Τὸ κείμενον ἐπὶ τῆς προσθίας σελίδος. Τὸ ὑστερόγραφον λοξῶς ἀριστερὰ γεγραμμένον. Ἐπὶ τῆς ὀπισθίας: «*Ἐν ᾧ Πανιερωτάτῳ καὶ ἐν χ(ριστῷ) ᾧ μοι Σεβασμιωτάτῳ Πατρὶ καὶ Δεσπότῃ ἁγίῳ Κρήτης κυρίῳ κ(υρί)ῳ Μελετίῳ προσκυνητῶς. Εἰς Κρήτην*». Σφραγίς ἐπ' ἐρυθροῦ κηροῦ κατὰ τὸ πλεῖστον καταστραφεῖσα. Κατάστασις διατηρήσεως σχεδὸν καλή. Φθοραὶ μικραὶ καὶ ὀπαι ἐκ κτυπημάτων.

† Τὴν Σεβασμίαν μοι πανιερότητά της ταπεινῶς προσκυνῶ μετ' εὐλαβείας κατασπαζόμενος | τὴν πανιέρὸν της δεξιάν.

† Τριῶν πρὸς αὐτὴν γραμμάτων γεγραμμένων κατὰ τὴν λην Μαίτου, τὴν θην Ἰουνίου, καὶ | τὴν ἰθνην τοῦ αὐτοῦ ἀποτυγχάνω εἰς δεῦρο Δεσποτικῆς μοι αὐτῆς ἀπαντήσεως, | καὶ ἀπορῶ διὰ τὴν παράτασιν τῆς σιγῆς της, ἐν ᾧ ἀναγκάσις ἔπρεπε | ὅσον τάχιστα γὰ μοι ἀποκριθῆ, δι' οὗς ἐξέθετον λόγους. ἤδη δὲ κα | τὰ τὴν γην τοῦ ἤδη ἰστάμενον ἐνεχειρίσθη μοι τὸ ἀπὸ κεις Μαίτου μηνολο | γούμενον πρὸς με εὐχετικόν της, ἔχον συμπερικλείσιως γράμμα πρὸς τὸν | ἅγιον Ἰωαννίνων, (ὄπερ ἐστάλη πρὸς τὴν πανιερότητά του διὰ τοῦ ἐφόρου του) ἐξ οὗ | εὐαγγελισθεὶς τὰ τῆς πανιέρου μοι ἀγαθῆς της ὑγείας, ἦσθην ἀπὸ καρδίας. | εἶδον δὲ καὶ τὰ ἐνοσημειούμενα αὐτῷ, καί, ὅτι κατὰ πόδας θέλει ἐμβάσει χροῖ | ματα, τὰ ὅποια εἰσέτι οὐκ ἴδον, καὶ περιμένω ἀνυπομόνως, διότι στενοχω | ρεῖται τὰ μέγιστα ἢ Κάσσα ὑπὸ χρηματικῶν ἀναγκῶν. κατὰ τὴν | ἐπιταγὴν της, στέλλεται ἐν παγοῦρι μολύβδινον πλήρες ἁγίου Μύρου, | στέλλονται καὶ ἐπιτὰ βαθμολογίαι διὰ τε τὴν πανιερότητά της, καὶ διὰ τοὺς | ἐπισκόπους, δωρεὰν παρὰ τῆς ἐκκλησίας. περιμένω δὲν ἀπάντησιν | Δεσποτικὴν της, ὅσον τῶν προλαβόντων, ἴσσον καὶ τοῦ ἀνα χεῖράς της | καὶ ὑποσημειοῦμαι μὲ βαθύτατον σέβας

αὐλῳφ Ἰουλίου ιεπ Τῆς Σεβασμίας μου πανιερότητός της

νίος ἐν χ(ριστῷ) ᾧ

καὶ δοῦλος προθυμότητος

† ὁ Γαβριήλ

ἂν δὲν ἐμέτρῃσε τὰ τῆς φιλοτιμίας, καὶ τὰ τῶν ἐτησίων τῶν | σταυρο-

πηγιακῶν Μοναστηρίων εἰς τὸν ἠγούμενον τῆς | γωνιάς, κατὰ τὴν προ-
λαβοῦσαν διαταγὴν τῆς | ἐκκλησίας, πρέπει νὰ ἐμβάσῃ αὐτὰ ἐνταῦθα |
καθὰ τῇ προέγραφον ἐξάπαντος, ὡσαύτως; | καὶ χορήματα διὰ τὰ εἰς τὴν
Κάσσαν τῶν | ἐφορευίων τοῦ σεβαστοῦ μοι ὀφειλόμενά τῆς | νέα, καὶ
παλαιά.

105

Καταγραφή τῶν πατρικῶν πραγμάτων τοῦ Μητροπολίτου Κρήτης Με-
λετίου.

*Αριθ. Χειρ. Μ. Η. 155. Ἐπί μακροῦ καὶ στενοῦ διφύλλου, διαστ. 0,44×
0,16 μ. με ὑδατίνας γραμμὰς καὶ σημεία (στοιχεῖα P C καὶ κυσθίσκου).
Τὸ κείμενον ἐπὶ τῶν τεσσάρων σελίδων. Κατάστασις διατηρήσεως καλή.

Καταγραφή τῶν πατρικῶν πραγμάτων | τοῦ ἀοιδήμου Μητροπολί-
του Κρήτης Μελετίου.

Σελ. 1.

1. Ἀνθολόγιον	1. τῶν ἠθικῶν ἢ δύναμις μεγαλό- σωμος—
1. ὠρολόγιον	1. ψαλτήριον—
1. τετραενάγγελον	1. Χρυσάνθου νοταρῶ σφαιρικόν—
1. ἀπόστολος	1. Συνταγματίον Χρυσάνθου Ἱε- ροσολύμων—
1. γραμματικὴ Βησαρίωνος—	1. Συλλογὴ τῶν Ἱεροῶν συνόδων δίτομος
1. μεγάλη φυλάδα—	3. τόμοι τῆς Βυζαντίδος α'. ε'. ζ'.
1. χειρόγραφον περιεκτικὸν μεγα- ληναρίων	1. Συρίγον Ἱερομονάχου κατὰ καλ- βίνων—
1. Σῶμα κυριακοδρομίον παλαιὰ ἔκδοσις	1. ψαλτήριον μέγα μετὰ ἐδῶν—
1. Ὀδηγὸς ἀληθείας τοῦ Μαριδάκη	1. Προσκυνητάριον τοῦ ἀγίου τά- φου—
1. Τριώδιον—	1. Ἱερηνία εἰς τὰς ἑπτὰ καθολικὰς ἐπιστολάς—
1. Πεντηκοστάριον—	1. Συναξάριον τοῦ Ἀγαπίου—
1. λόγοι πανηγυρικοὶ τοῦ Μαρι- δάκη	1. Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ χειρό- γραφον.
1. γραμματικὴ λασκάρεως—	1. διδασκαλία τῆς ἐκκλησίας τῶν γάλλων.
1. πατριάρχου Ἱεροσολύμων περὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ πάπα	1. ἱστορία τῶν δύο ἐτῶν—
1. περὶ καταλλαγῆς—	1. Διδασκαλία περὶ τοῦ Ἱεροῦ
1. Γερασίμου Χερρονήσου	
1. Συναξάριον Μαξίμου Κυθίρων	
1. Συμεῶν Θεσσαλονίκης—	
1. εὐχολόγιον γραικολατινικόν—	

θρόνον τῆς ῥώμης—	1. ἐρμηνεΐα τῶν πέντε κεφαλαίων τῆς συνόδου
1. Ἱστορία τοῦ παρόντος πολέμου πενιάτομος	1. Ὁδηγὸς ἀναστασίου—
1. τράπεζα πνευματικῆ—	2. τόμοι τύχαι τηλεμάχου—
1. ἐροτολόγιον—	1. Ἰωάννου δαμασκηνοῦ περὶ ὁρθοδόξου πίστεως
2. τόμοι γραμματικῆ Γεωγραφικῆ	

Σελ. 2.

1. τόμος β' τῆς ἑβδομαδαρᾶς—	1. διδασκαλία περὶ τῶν ἐροτῶν—
1. λεξικὸν τοῦ Βλάχου—	1. ὁ μετανοῶν διδασκόμενος—
1. βίβλος μακαρίου Σκορδίλου—	1. ἄνθος χαρίτων—
1. Ἐγχειρίδιον Χρυσάνθου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων	1. νέον ἐπιστολάριον
1. προσκυνητᾶριον τῆς ἁγίας λαύρας—	25. φυλάδες ἁγίων, διαφόρου μεγέθους—
1. Βίος πέτρον τοῦ μεγάλου τόμος β'	1. εἰκόνα τοῦ ἁγίου Γεωργίου—
1. ἐρμηνεΐα τοῦ νέου νόμου—	1. ἑτέρα τῆς ἁγίας Εἰρήνης—
1. Γεωπονικὸν—	1. Γρηγορίου Διαλόγου—
1. Ἱστορία τῆς Κίνας τόμος β'.	1. Σφαλικτᾶριον μετὰ τὴν βάτον καὶ ἄλλων ἁγίων
1. διδασκαλία τῆς πολεμικῆς ταξ. τῶν ῥώσσοι.	1. εἰκόνα τοῦ ἁγίου Γοβδελαῖ—
1. ἀραβικὸς χρονογράφος—	1. εἰκόνα τῆς ἁγίας τριάδος καὶ ἁγίου Χαραλάμπους
1. Ἀποθήκη τῶν παιδῶν τόμος α' β' καὶ γ'.	1. ἑτέρα ἢ σύλληψις τῆς ἁγίας ἄννης—
1. Ἱστορία τοῦ κριμίου τομ. α' καὶ β'.	1. ἑτέρα τοῦ ἁγίου Στεφάνου—
1. Θεωρία χριστιανικῆ—	1. ἑτέρα τῆς ἁγίας ματρῶνης—
1. τὰ πάθη τοῦ χριστοῦ—	1. ἑτέρα Σάββα καὶ φανουρίου—
1. λόγοι πανηγυρικοὶ τοῦ Σκορδίλη	1. ἑτέρα γερασίου τοῦ νέου ἁσκητοῦ—
1. παγκόσμιος ἱστορία τομ. α'.	1. ἑτέρα ἐλευθερίου καὶ στυλιανοῦ
1. παρακλητικὸν συνταγμάτιον—	1. ἑτέρα μὴ μοῦ ἄπτου—
1. Ἱστορία τῆς Ἑλλάδος—	1. μαγκάλι
1. δῶρα λογικὰ διαπόντε—	11. πιάτα μπογιαλίδικα διαφόρου μεγέθους—
1. θρησκεία τῶν Ἰουδαίων—	6. πιάτα φαλφουρένια—
1. Γρηγεντίου διάλογος—	3. κιασέδες φαλφουρένιοι—
1. Χρηστοπανηγυρικὸν—	6. κιασεδάκια πρόστιχα—
4. Προσκυνητᾶριον τοῦ μεγάλου Σπηλαίου—	8. πιάτες μεγάλες—
1. Εὐχολόγιον παλαιὸν	

Σελ. 3.

6. πιάτα διάφορα—	1. καρέκλα πετζένια—
3. δάλινα πιάτα	2. μεντέρια με 8 μαζελάρες—
5. παρδάκια δάλινα—	2. τόμοι ἐκκλησιαστικῆ Ἱστορίας μελετίου—
6. κοῦπες—	1. ταμείον ὀρθοδοξίας
5. ποτήρια διάφορα—	2. ἐξήγησις τῶν ψαλιῶν τοῦ Δαβὶδ
1. καλαμάρι με σαμουνιάνι—	1. ἐτυμολογικὸν μέγα—
10. φλιτζάνια φαλφουρένια—	1. ἐξήγησις τῶν τεσσάρων εὐαγγελιστῶν.
1. πιάτα κίτρινη—	4. τόμοι ἐγκυκλοπαιδείας—
1. κιουλουκτάνι φαλφουρι—	1. ἀρμενόπουλος—
8. ποτίλιαις διάφοραις	1. ἐξήγησις τῆς λειτουργίας Ἱερὰ Κατήχησις Ν. Βουλγάρως
2. φλιτζάνια πρόσιτχα—	1. ἐξομολογιτάριον Νικοδήμου—
4. βάζα τοῦ γλυκοῦ—	1. πόνημα χρυσοῦν σαμουήλ θραβή
2. τζουκαριέρες—	1. τύποι ἐπιστολῶν κορυθαλέως—
2. χαβανόζια—	9. βιβλιάρια διάφορα—
1. κανεβάτα με 5 πότζες—	1. νέον λεξικὸν Γραικοτουρκικὸν—
1. δῖσκος κόκκινος—	1. ἡ θεία λειτουργία ἐρμηνευμένη
1. χιαμουνιάνι μεγάλον	1. ἐγχειρίδιον μαξίμου
2. ταυλάδες—	1. Συλλογὴ πάντων τῶν Ἱερῶν καὶ θεῶν κανόνων
1. φανάρι	1. Στοιχεῖα φιλοσοφίας τομ. Γ'
1. πειρονομάχαιρον με παλαιὰν θήκην	1. ἀρμενόπουλος—
3. χουλιάρια ἀσημένια—	1. μπεζακτᾶς—
3. πειρούνια ἀσημένια—	2. πιθάρια παλαιά.
5. ζάλφια ἀσημένια	
1. σεντουκάκι μαρμαρένιον	
1. κιασεδάκι—	
1. τραπεζάκι μικρὸν	

Σελ. 4.

1. κατζαρόλα με τὸ καπάκι τῆς.	1. κουτάλα σηδερένια—
1. σονγιοῦ παλαιά.	1. κονζοῦ ταπι
1. φωκᾶς πακιρένιος	2. λεγκέρες δεύτερες—
1. χαβανάκι προύτινον με τὴν μάτζαν του.	4. σαγάνια παλαιά—
1. τζενκέλι—	1. σούβλα—
1. μασσᾶ—	2. σκάρες
1. σατίρι—	1. κιουρέκι τριπητὸν

φράς τοῦ ἀποβιώσαντος μητροπολίτου Μελετίου, σχετική μὲ τὸν διακανονισμόν τῶν πρὸς τὴν Κάσσαν χρεῶν του. (Αὐγούστος 1840).

Ἄριθ. Χειρ. Μ. Η. 158. Ἐπὶ διφύλλου κοινοῦ χάρτου διαστ. 0,34×0,22 μ. Τὸ κείμενον ἐπὶ τῆς πρώτης σελίδος. Ἐπὶ τῆς τελευταίας: «[Ταῖς ἐν] χ(ριστ)ῷ ἡμῖν προσφιλεῖς θυγατέρας Κ! Ἀνδριανῆ καὶ τῆ Κ! Μαρία, αὐταδέλφαις τοῦ ἀειμνήστου Κρήτης Κυροῦ Μελετίου, εὐχετικῶς. Εἰς Κρήτην». Σφραγίς ἐπ' ἐρυθροῦ ἰσπανικοῦ κηροῦ μὲ τὰ στοιχεῖα ΗΡ ΚΛ ΔΙ ΝΣ καὶ θυρεὸν δυσδιάκριτον. Κατάστασις διατηρήσεως ὄχι καλή. Φθοραὶ ἐξ ὑγρασίας, μάλιστα κατὰ τὰ σημεῖα πτύξεως.

† Ἐν χ(ριστ)ῷ ἡμῖν προσφιλεῖς θυγατέρας, αὐταδέλφας, τοῦ ἀειμνήστου | Κρήτης Κυροῦ Μελετίου, ἢ τε Ἀδριανῆ, καὶ ἡ Μαρία. εὐχό | μνοι πατρικῶς τὴν τιμιότητά Σας ἐν ἀγίῳ πν(εύματι) εὐλογοῦμεν. | ἐλάβομεν τὸ πρὸς ἡμᾶς, γράμμα Σας. καὶ εἶδομεν ὅσα ἐν | αὐτῷ ἐκθέητε, λέγουσαι, ὅτι οὐδὲν ἄλλο ἔμεινεν ἐκ τῆς | περιουσίας τοῦ ἀειμνήστου αὐταδέλφου σας, οὐ τὴν ψυχῆν | κατατάξοι ὁ Κύριος ἐν Σκηναῖς δικαίων, ἐκτὸς ἐνὸς σταυροῦ | ἐγκεκοσμημένου μετὰ τιμίου ξύλου, τὸν ὅποιον δίδετε διὰ | τὸ εἰς τὴν Κάσσαν τῶν ἐφορειῶν χρέος τοῦ Μακαρίτου. | ἀποκρινόμενοι τοίνυν Σᾶς δηλοποιοῦμεν, ὅτι ἡ Κάσσα ἔχει | νὰ λαμβάνῃ εἰς γρόσια σχεδὸν ὀκτὼ χιλιάδας. ὅθεν διὰ νὰ | μὴ ἀδικηθῶμεν καὶ ἡμεῖς πρόπει νὰ συνεννοηθῆτε μετὰ | τοῦ ἀγίου Λάμπης πρὸς τὸν ὅποιον δότε τὸν σταυρὸν | ἐσφραγισμένον [. . . . .], ἂν δὲν δύνασθε νὰ τὸν πωλή | σῃτε αὐτόθι [διὰ νὰ μᾶς] τὸν στείλλῃ, καὶ ἐκ τῶν [δυσανάνγνωστον] | δων του, καὶ ἐξ [αὐτοῦ] τοῦ σταυροῦ νὰ ἐξοφληθῆ τὸ χρέος αὐτό, | διὰ νὰ μὴ ἔχη βίβρος εἰς τὴν ψυχῆν του ὁ ἀειμνήστος. ταῦ | τα εὐχετικῶς, εἴητε δὲ ὑγιαίνουσαι ἐν εὐημερίᾳ.

τῆ λα ἀγούστου αὐμ

ὁ Ἡρακλείας Διονύσιος ἐν χ(ριστ)ῷ εὐχέτης

Σ Η Μ Ε Ι Ω Σ Ι Σ

1) Ὅχι τοῦ Νικομηδείας, ὡς ἐκ παραδρομῆς ὁ Ζακυθηνός, ἔ. ἀ. Βλ. καὶ τὴν ἐφ' ἰσπανικοῦ κηροῦ σφραγίδα.

Ἐπιστολὴ τοῦ Λιονυσίου, γραμματέως τοῦ Μητροπολίτου Νικομηδείας, πρὸς τὸν Ἐπίσκοπον Χερρονήσου Μελέτιον, ὑποσχομένη ἐξυπηρέτησιν καὶ εὐχαριστοῦσα διὰ τὸ ἀποσταλὲν δῶρον. (Ἰούλιος 1845)¹.

Ἄριθ. Χειρ. Μ. Η. 157. Ἐπὶ διφύλλου κοινοῦ χάρτου, διαστ. 0,20×0,29 μ. Τὸ κείμενον ἐπὶ τῆς πρώτης σελίδος. Τὸ ὑστερόγραφον λοξῶς ἀριστερά. Ἐπὶ τῆς ὀπισθίας σελίδος: «Τῷ Πατριωτῶν καὶ ἐν Χ(ριστ)ῷ σεβα-

ομοιοπαθήτω μοι ἀγίω Χερρονήσου Κ(υρί)ω κ(υρί)ω Μελετίω. Προσκυνητῶς·
Σφραγίς ἐπ' ἐρυθροῦ ἰσπανικοῦ κηροῦ μὲ ἐπιγραφὴν «Διονύσιος 1840»
ὑπὸ μῆνην, σταυρὸν καὶ ἀστέρα. Κατάστασις διατηρήσεως καλή.

τὴν πανιερότητά της ὡς εἰκὸς προσκυνῶ

διὰ τοῦ κυρίου Καστρογιανάκι ἔλαβον εὐχαρίστως τὸ εὐχετικόν της,
ἐχάρην | πρωτίστως καταμαθὼν τὴν ἀγαθὴν της ὑγείαν, εἶδον ἐπομέ
νως τὴν πρὸς | ἐμὲ καλὴν της διάθεσιν τὸ νὰ μὲ ὑποχρεώσῃ διὰ τινὸς
προσφορᾶς | ἦν ἔλαβον παρὰ τοῦ ῥηθέντος κ(υρί)ου Καστρογιανάκι,
καὶ εὐχαριστηθεὶς τὰ | μέγιστα ὑπόσχομαι καὶ αὐθις διὰ τοῦ ἀνά χειρὸς
της, ὅτι θέλω διατη | ρήσῃ πρὸς αὐτὴν πᾶσαν ἐμπιστοσύνην νὰ ἐνεργῶ
προθύμως | ὅσα ἤθελεν ἀναφέρει, ἀπέδωκα τὸ πρὸς τὴν παραγιότητά
| του γράμμα της, ὁμοίως καὶ τὰ σεβάσματά της, λέγων, ὅτι εἶναι |
εἰς χειρὸς μου, καὶ τὸ σταλὲν σαποῦνι, τὸ ὁποῖον εἰσέτι δὲν ἔλαβον. |
ἀπὸ τῆς ἐσωκλείστου δὲ πατριαρχικῆς ἐπιστολῆς πληροφορεῖται ἡ | ἀγά
πη της πόσον τὴν ἐσύστησα εἰς τὴν παραγιότητά του, καθὼς | καὶ ἀπὸ
τοῦ ἐσωκλείστου γράμματος τοῦ Γέροντος, πληροφορεῖται τὴν | εὐνοίαν
καὶ ἀγάπην τῆς Σεβασμιότητός του. εἶναι περιττὸν νὰ | ἐπαναλαμβάνω
καὶ αὐθις, ὅτι τὴν σέβομαι, καὶ ὅτι εἰμὶ ἰδικὸς της | καὶ ὅτι ἀγαπῶ
νὰ τὴν δουλεύω πιστὸς, διὰ ταῦτα πάντα γινῶ | σκει μετὰ βεβαιότητος,
ἄς μὴ λείπῃ λοιπὸν νὰ μοι συχνο | γράφῃ καὶ νὰ με διατάτῃ εἰς ὅσα
μὲ ἐγκρίνει, καὶ προπάντων | νὰ με χραιοποιῇ τὴν ἀγαθὴν της ὑγείαν,
καὶ ταῦτα | ἐν τοσούτῳ.

αὐμὲ Ἰουλίου 19η

Ὁλος πρόθυμος τῶν ὀρισμῶν της
ὁ τοῦ Σεβαστοῦ Γ. Νικομηδ. γραμματεὺς
Διονύσιος

πρέπει νὰ βιάσῃ τὸν ἅγιον Κρήτης νὰ στείλῃ | τὰς αὐλικὰς ὁμολογίας
τῆς ἐπαρχίας της | ἐπειδὴ δὲν ἤμπορῶ πλέον νὰ ἡσυχάσω | ἀπὸ τοὺς
ἐφόρους.

Σ Η Μ Ε Ι Ω Σ Ι Σ

¹⁾ Ἡ ἐπιστολὴ φέρει χρονολογίαν 1845 καὶ ὄχι 1841 ὡς παρὰ Ζακυθην
νῦ, ἔ. ἀ.

Ἐπιστολὴ ὑπογραφομένη Αὔξεντιῦ πρὸς τὸν Ἐπίσκοπος Χερρονήσου
Μελετίου, σχετικὴ μὲ οἰκονομικοὺς διακανονισμούς. (Ἰανουάριος
1848).

Ἄριθ. Χειρ. Μ. Η. 114. Ἐπὶ διφύλλου κοινοῦ λεπτοῦ χάρτου, διαστ. 0,21
× 0,27 μ. Τὸ κείμενον ἐπὶ τῶν δύο πρώτων σελίδων. Ἐπὶ τῆς ὀπισθίας:

«Τῷ Πανιερωτάτῳ καὶ ἐν χριστῷ μοι Σεβαστῷ ἀγίῳ Χερρονήσου κυρίῳ Μειετίῳ δουλικῶς». Κατάοιασις διατηρήσεως καλή.

τὴν Πανιερότητά της εὐλαβῶς προσκυνῶ

† τῷ ἀπὸ αἰς τοῦ παρελθόντος εὐχετικόν της ἔδε | ξάμην περιχα-
ρῶς καὶ ἐπὶ τῇ δι' αὐτοῦ πληρο | φορίᾳ τῆς πανιέρου μοι ἀγαθῆς ὑ-
γείας αὐτῆς ἢ | σθην ἀμέτρως· εἶδον ἐνδιαθέτως καὶ τὰς ὑπερ | εμοῦ
εὐνοηκᾶς ἐκφράσεις της, καὶ ὅσα πρὸς τὸν Σε | βασιτὸν Γέροντά μου
ἐσημείωσε καλοθελήσασα καὶ εὐ | γνωμονῶ. ἐν τούτοις εἶδον εὐχαρί-
στως δι' ἀδείας | τοῦ κυριάρχου της καταβᾶσα εἰς ἠράκλειον ἔστυ-
| βίβασε τὰς ὑποθέσεις της, ὡς καὶ ὁ ἅγιος ἀρκαδίας | καὶ δι' ὁ κύ-
ριος καστρινογιαννάκης ὑπαγορευόμε | ρος ἀπὸ τὸ τίμιον τοῦ χαρακτῆ-
ρος του ὑποχρεώθη | νὰ ἐξασφαλίσῃ τὰ χρήματά σας κ.τ.λ. ἀλλὰ δὲν |
ἔπρεπε νὰ ἀνεχθῆ ὥστε νὰ ζημιωθῆτε τοὺς τόκους | ἀδίκως, ἐν ᾧ τὰ
χρήματά σας ἐκυκλοφόρουν εἰς | τὰ ἔργα του καὶ πρέπει νὰ σᾶς δικαι-
ώσῃ. ἔλα | βον καὶ τὴν ὁποίαν μοι περιέκλειε συναλλαγμᾶ | τικὴν τῶν
ἑξ χιλιάδων γροσιῶν, ἀπὸ τὴν Τιμιότητά | της ἐκδοθεῖσαν, καὶ εἰς βά-
ρος τοῦ ἐνταῦθα ἄν | τωρίου σακελλαρίδου, ἀλλὰ πάλιν ἀπητήθη πε-
| ριπλοκῆ ὡς ὁ Σεβ: ἡμῶν ἐν ἐκτάσει τῇ γράρει | ἔνεκα ληψοδοσιακῶν
διενέξεων των, καὶ εἶναι συμ | φερότερον τοῦ λοιποῦ τὰ ἐμβάσματα
σας διὰ ὄθω | μανῶν νὰ γίνωνται, διότι οἱ ἡμέτεροι ἔφαγον τὴν | ἐν-
τροπὴν μὲ τὸ χουλιάρη. ἢ πολιτῆα ἐδόθη εἰς | τὸ προτέστον τῆς μὴ πα-
ραδοχῆς κατὰ τὴν τάξιν | καὶ ἔπεται νὰ γίνῃ καὶ ἕτερον τῆς μὴ πληρω-
μῆς | διὰ τὴν ἀσφάλειαν, καὶ ἄς ζητήσῃ ἀπὸ τὸν φίλον | τὰ χρήματά
της μὲ τοὺς τόκους των. προλαβόντως | ἐλήφθησαν τὰ προσταλέντα τυ-
ρία μόνον 10 κεφάλια | καὶ μία στάμνα μέλι, τὰ δὲ ἄλλα ἄδηλον ποῦ
| περιεπλέχθησαν. ὁ ἰσολογισμὸς της ἀκολουθῶς | ἀποστέλλεται. ἐμ-
βάσματα ὅταν εὐκολύνεται ἄς κά | μῃ, ἢ μετὰ τὴν παραλαβὴν τοῦ ἰσο-
λογισμοῦ ὡς ἐγκρίνει. | νεώτερα δὲν ἔχομεν. ἐν τοσοῦτῳ ἐπενχόμενος
αὐ | τῇ αἰσίαν τὴν εἴσοδον τοῦ νέου ἔτους, καὶ τὴν εἰ | πίτευξιν τῶν ὧν
ἐφίεται σωτηριωδῶν ἀγαθῶν | καὶ επικαλούμενος τὰς πατρικὰς εὐχὰς
της μένω | τῆς πανιερότητός της

Προθυμότατος δοῦλος

τῇ γῆ Ἰανουαρίου, ἰωμῆ

ὁ ἀδξέντιος

τὸν γραμματικόν της κύριον στέφανον ἀσπάζομαι ἀδελφικῶς.

Γράμμα κατοίκων τῆς πόλεως Ἡρακλείου Κρήτης πρὸς τὸν Πατριάρ-
χην καὶ τὴν Σύνοδον, δι' ἧς αἰτεῖται ὅπως μὴ γίνῃ ἀποδεχτὴ ἢ
ἀπὸ τοῦ μητροπολιτικοῦ θρόνου παραίτησις τοῦ Μητροπολίτου

λόγῳ τῆς κατὰ αὐτοῦ συκοφαντικῆς καταφορῆς τοῦ τύπου. (Ἰανουάριος 1860).

Ἄριθ. Χειρ. Μ. Η. 170. Ἐπὶ μεγάλου φύλλου χονδρῶ χάρτου, διαστ. 0,75×0,53 μ. μὲ ὑδατίνιας γραμμὰς καὶ σημεῖα (ἡμισέλιον μὲ πρόσωπον, θυρεὸν μὲ ἀετὸν ἐκτεινόμενον καὶ στοιχεῖα T S C). Τὸ κείμενον καταλαμβάνει τὸ ἄνω ἡμισυ τοῦ χάρτου. Αἱ ὑπογραφαί, εἰς πέντε στήλας, τὸ κάτω ἡμισυ ἢ θεώρησις τῆς ἀκριβείας τοῦ ἀντιγράφου· λοξῶς εἰς τὴν δεξιὰν κάτω γωνίαν. Μικρὸς τύπος σφραγίδος διὰ μελάνης. Ὅπισθεν ἀγραφοῦν. Κατάστασις διατηρήσεως καλή.

Τὴν Ὑμετέραν Προσκυνητὴν ἡμῶν Ἀδτιῆς Παναγιότιτα μετὰ τῆς περὶ Ἀδτιὴν Ἱερᾶς Χορείας τῶν Ἁγίων Ἀρχιερέων | ταπεινῶς προσκυνοῦμεν !!!

Ὁ περιπόθητος καὶ λίαν ἡμῖν ἀγαπητὸς καὶ περισπούδαστος Μητροπολίτης Κανονικὸς καὶ Πνευματικὸς ἡμῶν Πατήρ, ἀπὸ τῆς σιγμῆς καθ' ἣν ἐπάτησε τὸ ἔδαφος τῆς ἀ | γαπητῆς ἡμῶν Πατρίδος Κρήτης δὲν ἔλειψε τῷ ὄντι ἀκαμάτῳ ζήλῳ Πατρικῷ, ἵνα καταδείξῃ μέχρι σήμερον λόγῳ τε καὶ ἔργῳ πᾶσαν σπουδὴν καὶ ἐπιμέλειαν, ὑπὲρ τε τῆς ψυχικῆς καὶ σωματικῆς σωτηρίας ἡμῶν τε τῶν εὐσεβάσιως ὑποφαινομένων καὶ τῶν λοιπῶν κατοίκων τῆς Νήσου, ἀπολαβόντων τὰ Προνόμια, ὅσα ἡ Α. Α. Μεγαλειότης, ὁ φιλόλαος ἡμῶν Ἀδιοκράτωρ Σουλτάν | τὰν Ἀποὺλ Μεσιτὶ Χάν !!! ἐφένδης μας ἀφειδῶς ἐπιδαφιλεῖ τῷ Κράτει Ἀδιοῦ: οὐδόλως ἡμέλησε τῆς ἐπ' ἐκκλησίας Χριστιανικῆς ὁρθοδόξου Διδασκαλίας, ὑπὲρ τῆς ὁρθοτομῆς | σεως τοῦ ὁρθοδόξου Χριστιανικοῦ πληρώματος: οὐδ' ὠκνησε τειράκις εἰς Χανία ἐν ταῖς δυσχερεστέραις τοῦ τόπου περιστάσεσιν ἀπελθεῖν προθύμως καὶ καθόλου εἰπεῖν δὲν ἔλειψεν, ἵνα | πράξῃ προθύμως πᾶν ὅ,τι Ἀρχιερεὺς, Ὅσιος, Ἄκακος καὶ ἀμίαντος δύναται, ὑπὲρ τοῦ πνευματικοῦ ποιμνίου του· ἀλλὰ δυστυχῶς καὶ μὲ μεγίστην ψυχικὴν ἡμῶν λύπην παρατηροῦμεν, ὅτι | τινὲς ὀλίγοιτοι ἐκ τῆς Νήσου κάτοικοι οὐχὶ καλῶν προθέσεων, οὐδ' ἀγαθῆς διανοίας οὐ μόνον πρό τινας ἀνοήτως καὶ κακοβούλως ἤρξαντο καταφέρεσθαι τοῦ ἀγαθοῦ ἡμῶν τούτου Ποι | μενάρχου καὶ πνευματικοῦ Πατρός, καὶ ἐκ τῆς ὀλιγωρίας τῶν εἰς φρονούντων ὀφελούμενοι προέβησαν μέχρι βαθμοῦ, τοῦ νὰ ἐκδώσουν διὰ τοῦ ἐλευθέρου Τύπου μυρίας ὅσας συκοφαντίας | καὶ ὅλως ἀνύπαρκτα, ἀποκνήματα μόνον τῆς κακοβούλου διανοίας, καὶ τῶν Ἐθνοβλαβῶν φρονημάτων τῶν ὀλιγίστων τούτων ταραξιῶν. Τοιαῦται πράξεις ἀναμφιβόλως ἐνεθάρ | ρυναν καὶ ἐξηπάτησαν τοὺς ἀπλουσιτέρους καὶ ἐν μέρει συνέτειναν εἰς τὸ καινοφανὲς συμβᾶν τῇ πολυπαθῇ ἡμῶν Πατρίδι, τὴν νομισθεῖσαν ἀλλαγὴν Δόγματος ἀπὸ τοῦ Ἀνατολικοῦ εἰς τὸ Δυτικὸν | ὅπερ οὐ μικρὰν

λύπην καὶ ἀθυμίαν παντὶ τῷ Ὁρθοδόξῳ πληρώματι προυξένησε καὶ μῶμον ὄχι ὀλίγον τῇ πολυπαθῇ ἡμῶν Πατρίδι προσῆψε, κατελύπησε δὲ καιρίως καὶ τὴν | χριστιανικωτάτην καὶ ἀγαθωτάτην ψυχὴν τοῦ Σεβαστοῦ ἡμῶν Ἀρχιερέως ἀδίκως κατηγορηθέντος ἐν ταῖς ἐφημερίσιν ὡς ἀφορμῆς καὶ αἰτίας γενομένου εἰς τὸ Ἐθνοφθόρον τοῦτο κί | ρημα καὶ ὀλιγορήσαντα τούτου. Ἐνῶ ὁμολογοῦμεν ὅτι ἡ Πανιερότης του, ὡς καλὸς Ποιμὴν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τιθέμενος ὑπὲρ τῶν λογικῶν αὐτοῦ προβάτων, ἅμα τῷ δυσαρέστῳ ἅ | κούσματι τούτῳ ἐκ Χανίων, χωρὶς οὐδὲ στιγμῆ νὰ παρέλθῃ καὶ χειμῶνος καὶ ὁδοιπορίας καὶ κόπου καταφρονήσας ἔτριξε, ὅπου τὸ κακὸν καὶ φθοροποιὸν μίasma εἶχεν ἀρχίσει | καὶ κατέβαλε πᾶν τὸ ἐνὸν αὐτῷ πρὸς περιστολὴν τούτου. Ταύτας τὰς ἀληθείας Παναγιώτατε!!! καὶ Ἱερὰ χορεία τῶν Ἁγίων Ἀρχιερέων, πρὸ ὀφθαλμῶν ἡμεῖς οἱ ταπεινοὶ ἔχοντες | καὶ κατὰ πάντα τρόπον διατελοῦντες εὐχαριστημένοι ἀπὸ τὸν ἀγαθόν, ἦπιον καὶ ἀφιλοκερδῆ τρόπον τῆς Πανιερότητός του, ἥδη δὲ πληροφοροῦμενοι, ὅτι ἡ Πανιερότης του, ἐν ἅ | γνοίᾳ ἡμῶν ἔγραψε πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν αἰτούμενος ἐπανειλημμένως τὴν ἀπὸ τοῦ θρόνου τῆς Κρήτης παραίτησίν του, σπεύδουμεν, ἵνα, διὰ τῆς ταπεινῆς ἡμῶν ταύτης καθυποβάλλοντες | τὴν γενικὴν, ὑπὲρ τοῦ Ἀρχιποιμένου ἡμῶν εὐχαριστήσῃ, παρακαλέσωμεν τὴν Προστάτιδα καὶ Μητέρα ἡμῶν Ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ Μεγάλην Ἐκκλησίαν, ὅπως μὴ στερήσῃ ἡμᾶς | τοῦ ἀγαθοῦ Ἀρχιερέως, τοῦ οὐ μόνον παρ' ἡμῶν τῶν κατοίκων τῆς πόλεως Ἡρακλείου, ἀλλὰ καὶ παρ' ὅλων τῶν Ἐπαρχιῶν τῆς Νήσου ποδουμένου καὶ τῶν κατοίκων ἐπιθυμοῦντων τὴν | μέχρι γήρους βαθυτάτου διαμονὴν του ἐπὶ τοῦ Θεοσώστου τούτου Θρόνου τῆς Κρήτης, αἵτινες ἅμα μάθωσι τὴν λυπηρὰν ταύτην εἶδησιν τῆς αἰτήσεως τῆς ἐκ τοῦ θρόνου ἐκουσίου παραι | τήσεώς του, ἥτις παρ' ἡμῶν μόνον σήμερον ὑπάρχει γνωστή, θέλουσιν κινήσῃ ὑπὲρ τῆς Πανιερότητός του καὶ ἐμποδίσουν τὴν ἀναχώρησίν του. Διὸ καὶ διαβεβαιοῦμεν τῇ Ὑ. Παναγιό | τητι, ὅτι πᾶσα πρᾶξις γενομένη διὰ τὴν αἴτησιν τῆς Πανιερότητός του θεωρηθήσεται μὲ ὄχι εὐχάριστον ὄμμοσ ἀπὸ μέρους τῶν κατοίκων. Ἐν τούτοις πεποιθότες, ὅτι ἡ ταπει | νὴ ἡμῶν παρακλήσις αὕτη οὐσα ἀπόρροια καθαρᾶς ἀληθείας θεωρηθήσεται τοιαύτη καὶ ἀπὸ μέρους τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἀποδεχθήσεται παρ' Αὐτῆς, δι' αἰσίου κατὰ τὴν ἔφρασιν | ἡμῶν ἀποτελέσματος ὑποδιατελοῦμεν εὐσεβάστως.

Ἐν Ἡρακλείῳ Κρήτῃ τῇ 25 Ἰανουαρίου 1860 ἐξικοστῷ ἡμέραν δευτέρα τῆς ἐβδομάδος.

Τῆς Ὑμετέρας Προσκυνητῆς ἡμῶν Αὐτῆς Παναγιότητος σὺν τῇ περὶ Αὐτὴν Ἱερᾷ χορείᾳ τῶν Ἁγίων Ἀρχιερέων.

Ταπεινότατοι καὶ Προθυμότατοι.

1η σειρά

Θεόδωρος Κουταγιωτάκης	Μιχαὴλ Καββεζάκης
Ἐπιτομὴ Χαιρέτης	Νικόλαος Χαριτάκης
Γεώργιος Χαιρέτης	Μανόλης Καρδάκης
Ἐπιτομὴ Πετρανωτάκης	Σπυρίδων Ντεμουτζάκης
Μ. Βαροῦχας	Μανουὴλ Καλεμικιοράκης
Α. Σ. Καραμιχαλάκης	Γεώργιος Ἐπιτομὴ
Μ. Ρουκουνάκης	Μιχαὴλ Τοικιάκης
Μ. Καστρινογιαννάκης	Κ. Ν. Ἐπιτομὴ
Σ. Λιναρδάκης	Σταματιάκης Ράπτης
Ζαχαρίας Σπυριδάκης	Γεώργιος Λασιθιοτάκης
Γ. Νικολαΐδης	Ἐπιτομὴ Παπαδάκης
Σ. Σιββάκης	Ἐπιτομὴ Ἀνεμογιαννάκης
Ἐπιτομὴ Περάκης	Ἐπιτομὴ Γιαννακάκης
Μανουὴλ Κουλάκης	Ἐπιτομὴ Μυταλενάκης
Πολυχρόνης Ζωβιλάκης	Γεώργιος Πιγίνας
Γεώργιος Σφακιανάκης	Ἐπιτομὴ Ἐπιτομὴ
Ἐπιτομὴ Ἐπιτομὴ	Μανουὴλ Παναγιωτάκης
Γεώργιος Νηριανός	Γεώργιος Θαλασσινός
Ἐπιτομὴ Γιανναδάκης	Ἐπιτομὴ Παπαδάκης
Γεώργιος Ζωνιανάκης	Γ. Λαβλάκης
Δημήτριος Ἐπιτομὴ	Ἐπιτομὴ Λάπης
Γεώργιος Νιωτάκης	Σταθῆρος Γ. Ἐπιτομὴ
Ζαχαρίας Κοντόκαλος	Ἐπιτομὴ Τζιλεγγίρης
Δοῦκος Κοπιδάκης	

2α σειρά

Ἐπιτομὴ Μωρογιαννάκης	Χη Μαν. Παπαδάκης
Δημήτριος Κ. Βερερουδάκης	Μιχ. Ἀγγουστάκης
Μιχαὴλ Ἀλεξίου	Δημήτριος Δεμιριτζάκης
Βασίλειος Χανιώτης	Ματθαῖος Τρεβιζάκης
Χη Ἐπιτομὴ Σωμαράκης	Ἐπιτομὴ Κρασοάκης
Ἐπιτομὴ Μακρῆς	Χη Ἐπιτομὴ Φουρνοτάκης
Ζαχαρέλιος Σγουρόφος	Μανουὴλ Δασκαλάκης
Δημήτριος Σερμπετζάκης	Γεώργιος Στεφανάκης
Νικόλαος Καρακατιζάνης	Ἐπιτομὴ Παπαδάκης
Ἐπιτομὴ Χενουράκης	Μανουὴλ Λουτρακιανάκης
Ζαχαρίας Ζωροφάκης	Νικόλιος Καραντινός
Γεώργιος Μανροπούλης	Γεώργιος Κρεβατζάκης

Μανολίδς Σαρχιανός
 Νικόλαος Μαρκίδης
 Γεώργιος Πετσαλάκης
 Γεώργιος Μακρὸς
 Μανολίδς Τζικάρης
 Ἀντώνιος Δάνδολος
 Γεώργιος Κολυβάκης
 Γεώργιος Κολυβάκης
 Ζαχαρίας Τζωριτζάκης
 Κωνσταντῖνος Μανουσάκης
 Γεώργιος Τζιτζιδάκης
 Γεώργιος Χοχλιδάκης
 Βασίλειος Μεϊμάρης

Μανουήλ Βασιλείου
 Μανουήλ Χη Ἐλευθεριάδης
 Νικόλαος Μαράκης
 Ἰωάννης Χρυσουλάκης
 Χαράλαμπος Ἰακοβίδης
 Ζαχαρίας Κοριέσης
 Κωνσταν. Σωμαράκης
 Γ. Πολυχρονίδης
 Μανουήλ Καζανιτζής
 Γεωργ. Ν. Διαληνᾶς
 Μανολάκης Μιλιαρᾶς
 Χη Ζωγράφος Σέριος

3η σειρά

Μιχ. Ἀρχανιώτης
 Ἀδὰμ Τζουανάκης
 Μιχ. Μανουσάκης
 Κωνσταν. Χρυσάκης
 Κωνστ. Παππαδάκης
 Μιχ. Χρυσάκης
 Κωνσταντῖνος Μοσχονᾶς
 Μανουήλ (κενόν)
 Χη Ἀλεξαν. Ζουριδάκης
 Ἀντων. Τζερανάκης
 Γεώργιος Παππαδάκης
 Ἀντώνιος Χατζιδάκης
 Ἀναγν. Καλεμικιεράκης
 Σπυρίδων Τρυβιζάκης
 Ἰωάννης Ν. Δρακουλάκης
 Κωνστ. Μεϊμαράκης
 Μανουήλ Νιδάκης
 Ἀντώνιος Δερμισάκης
 Δημήτρο. Μαυράκης
 Γεώργιος Μακριδάκης
 Μανουήλ Σεμεριτζάκης
 Γιάννης Χερσονησότης
 Μιχ. Μαραγκὸς
 Μύρων Μαραγκάκης
 Μιχαήλ Κτίστης

Δημήτριος Χερσονησότης
 Νικολ. Μαραγκάκης
 Γεωργ. Φορτετζανός
 Κωνσταν. Καπνιστάκης
 Κυριάκος Μπακάλης
 Κωνσταν. Μαραγκὸς
 Γεώργιος Σαπουνιζάκης
 Ἰωάννης Κτίστης
 Γρηγόριος Βογιατζάκης
 Λεωνίδας Μεραμπελιώτις
 Μιχ. Μεραμπελιώτις
 Γεώργιος Ἀρβανιτόπουλος
 Ν. Μαυράκης
 Κωνστ. Παππαδάκης
 Παντελεήμων Βασσάλος
 Ν. Λαμπριδης
 Μαραγκὸς Μᾶρκος
 Ἰωαν. Σκουλλούδης
 Κωνσταν. Κτίστης
 Ἰωαν. Βάσσαλος
 Χη Δ. Ἱεραπετριτής
 Γεωργ. Ξυλούρης
 Κωνσταν. Νικολετάκης
 Γεωργ. Ἀρχανιωτάκης

4η σειρά

<i>Χη Μηνᾶς Βογιατζάκης</i>	<i>Μανουήλ Βλασιός</i>
<i>Μιχαήλ Λαρετζάκης</i>	<i>Διαμαντῆς Περουλιός</i>
<i>Μανουήλ Ζωγράφος</i>	<i>Νικόλαος Περουλιός</i>
<i>Ἰωάννης Φουρνιάρης</i>	<i>Μανουήλ Γεώργιος Παππαδάκης</i>
<i>Μανωλῆς Μανούσου</i>	<i>Ἄνδρέας Σταματάκης</i>
<i>Γιάννης Ὁρφανός</i>	<i>Ἰωάννης Φουρνιάρης</i>
<i>Νικολ. Μιχελόπουλος</i>	<i>Νικόλαος Παππαδάκης</i>
<i>Βλάσιος Δ. Βλασιῶ</i>	<i>Γεώργιος Σαριδάκης</i>
<i>Παπᾶ Μανουήλ Κλόνιζας</i>	<i>Χατζῆ Σπιταλιοράκης</i>
<i>Ν. Μ. Καστρινογιαννάκης</i>	<i>Μανόλης Πεδιάδιτης</i>
<i>Ἐλευθέριος Παπούτζας</i>	<i>Ἰωάννης Παππαζαχαριάδης</i>
<i>Μιχ. Ε. Πενταλευράκης</i>	<i>Ἀντώνιος Διαλεκτάκης</i>
<i>Γεώργιος Μιγάδης</i>	<i>Γεώργιος Ἀνερράφης</i>
<i>Ἄνδρέας Μιγάδης</i>	<i>Ἰωάννης Καρέλης</i>
<i>Κωνστ. Σπηλιανάκης</i>	<i>Ἰωαν. Κολοκοτρώνη</i>
<i>Ν. Ἀρχανιωτάκης</i>	<i>Ἰωαν. Σιββάκης</i>
<i>Γ. Ἀνδρουλάκης</i>	<i>Ἀπόστολος Χρυσοφός</i>
<i>Γ. Κοκινάκης</i>	<i>Παναγ. Κονταξῆς</i>
<i>Μαν. Καρανικολάκης</i>	<i>Μιχ. Ζαφειράκης</i>
<i>Παναγιώτης Παλπατζαράκης</i>	<i>Γεώργιος Ἀδγονοτάκης</i>
<i>Σπυρίδων Ζερβουδάκης</i>	<i>Σπυρίδων Σαριδάκης</i>
<i>Ἰωαν. Νικολαΐδης</i>	<i>Νικόλαος Περιουδάκης</i>
<i>Καπετὰν Ἡλίας</i>	<i>Μιχ. Μαραγκός</i>

5η σειρά

<i>Μάρκος Περιοκλάκης</i>	<i>Μανουήλ Δασκαλάκης</i>
<i>Γεώργιος Καρυδάκης</i>	<i>Μιχ. Δασκαλάκης</i>
<i>Κωνστ. Σερεπιτζῆς</i>	<i>Ἰωαν. Κουρουνισάκης</i>
<i>Μιχ. Παππαδάκης</i>	<i>Ἰωαν. Βαρβαριανός</i>
<i>Γρηγόριος Γ. Τραγανάκης</i>	<i>Γεώργιος Ἰατρούκης</i>
<i>Σπυρίδων Μαραγκός</i>	<i>Γεώργιος Γιαννιδάκης</i>
<i>Ἰωαν. Γ. Ἀγαπάκης</i>	<i>Γεώργιος Καρπαθιοτάκης</i>
<i>Σταυρῆς Λιναρδάκης</i>	<i>Γεώργιος Καρπαθιοτάκης</i>
<i>Χαρίλαος Παναγιωτάκης</i>	<i>Γεωργ. Καββαλίνης</i>
<i>Μανουήλ Δευθεράκης</i>	<i>Γιακουμῆς Μαραγκός</i>
<i>Μανουήλ Κονταξάκης</i>	<i>Δημ. Μηνιάδης</i>
<i>Μανουήλ Καζανιτζάκης</i>	<i>Μιχ. Καταλαγαριανός</i>
<i>Ἀναγνώστης Σφακιανάκης</i>	<i>Ἰωάννης Πετρούκης</i>

Ἰωαν. Παππαδάκης
Ἰωαν. Μεταξᾶς
Δαβίδ Πασχάλης
Στεφ. Γ. Νικολαΐδης

Κωνστ. Φασουλᾶς
Μιχ. Ἀνεμογιαννάκης
Γεωρ. Ἀντων. Φιλιππάκης

Διὰ τὸ ἀκριβές τῆς ἀντιγραφῆς

Ἐν Ἡρακλείῳ Κρήτης τῇ 16 φεβρουαρίου 1860 ἐξηκοστῶ

Ἡ Δημογεροντία Ἡρακλείου

θεοδοράκις Γεωργιάδης

Ἀντώνιος Πετρανωνάκης

Γεώργιος Χαιρέτης

Ἀπόστολος Χαιρέτης

Ὁ Γραμματεὺς

Ἀντ. Βουμβουλάκης

(Τ. Σ. Δημογεροντίας Ἡρακλείου)

110

Πρόσκλησις ἀποσταλεῖσα ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Κυρίλλου πρὸς τὸν Στέφανον Νικολαΐδην¹, ἵνα προσέλθῃ εἰς ἔκτακτον συνέλευσιν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα διὰ τὴν πρότασιν ἐπ' ἔκλογῇ Πατριάρχου τῆς Ὑψ. Πύλης. (Ἰούνιος 1860).

Ἄρ. Χειρ. Μ. Η. 122. Ἐπὶ μακροῦ καὶ στενοῦ φύλλου κοινῷ χάρτου διστ. 0,35×0,11 μ. Τὸ κείμενον ἐπὶ τῆς πρώτης σελίδος. Ἐπὶ τῆς διπλοῦσθας: «Τῷ Τιμιώτατῳ καὶ ἡμετέρῳ κατὰ κύριον νίῳ ἀγαπητῷ, ... (Ἡρακλίῳ) Στεφάνῳ Νικολαΐδῃ ἀντιπροσώπῳ Κρήτης. Εὐχετικῶς». Πλαγίως: «Κατεπεῖγον». Σφραγίς ἐφ' ἰσπανικοῦ ἐρυθροῦ κηροῦ μὲ τὸν θυρεὸν τοῦ Πατριαρχείου καὶ τὰ στοιχεῖα ΚΡ ΛΣ ΠΤΡ ΚΣΤ (Κύριλλος Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως). Κατάστασις διατηρήσεως καλή.

† Κύριλλος ἑλέῳ θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης

† Τιμιώτατε καὶ ἡμέτερε κατὰ πν(εῦμα) νιέ | ἀγαπητὲ κὺρ: Στέφανε Νικολαΐδη¹ | ἀντιπροσώπε Κρήτης· τὴν περιπόθη | τον ἡμῖν τιμιότητά της ἐκ ψυχῆς εὐ | χόμενοι εὐλογοῦμεν πατρικῶς· Διε | μνηύθημεν παρὰ τοῦ ἐξοχωτάτου ὑπουρ | γοῦ τῶν ἐξωτερικῶν, ἵνα προσκαλέσω | μεν μόνα τὰ μέλη τῆς ἐθνοσυνελεύ | σεως, ὅπως συνελθόντα ἐν τοῖς πα | τριαρχεῖοις συσκεφθῶσι περὶ τῆς ἐ | πὶ ἐκλογῇ πατριάρχου προτάσεως τῆς | ὑψηλῆς πύλης, καὶ ἀποφασίσωσι πε | ρὶ αὐτῆς ὅσον τάχος· δι' ὃ καὶ σπεύδο | μεν διὰ τοῦ παρόντος νὰ προτρέψω | μεν αὐτῇ, ὅπως λαβοῦσα τὸν κόπον | ἔλθῃ σήμερον εἰς τὰ Πατριαρχεῖα πε | ρὶ τὴν πέμπτην ὥραν, καὶ συσκεφθεῖ | σα μετὰ τῶν λοιπῶν μελῶν

συναποφα | σίση περι τῆς εἰρημένης προτάσεως ὡς | κατεπειγούσης·
εἶεν δὲ τὰ ἔτη αὐτῆς θεό | θεν ὅτι πλεῖστα ὑγιεινὰ καὶ πανευδαίμονα.

1860 Ἰουνίου ἰ

Ἐκ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐν χριστῷ εὐχέτης

Υ. Γ. ἀναβάλλεται ἡ Συνέλευσις διὰ τὴν | αὔριον τῷ Σαββάτῳ
περὶ τὰς τέσσαρας | ὥρας τουρκισι

ὁ αὐτός.

Σ Η Μ Ε Ι Ω Σ Ι Σ

1) Βιογραφίαν τοῦ Στεφάνου Νικολαΐδου βλ. «Κρητικά Χρονικά» Γ' σ. 297.

† Ο ΛΑΜΠΗΣ ΚΑΙ ΣΦΑΚΙΩΝ
ΕΥΜΕΝΙΟΣ ΦΑΝΟΥΡΑΚΗΣ